

Gedachten bij

***Calvijn gewikt
en gewogen***

De relevantie van Calvijns
theologie voor de 21^e eeuw

Dr. William den Boer (red.)

Woord vooraf

Calvijn zelf zag 'wikken en wegen' als het rationeel van alle zijden benaderen van een bepaald probleem om zo tot een genuanceerd oordeel te komen. (Cgg blz. 7)

Ik zal veel citeren uit het boekje 'Calvijn gewikt en gewogen – de relevantie van Calvijns theologie voor de 21^e eeuw' onder redactie van dr. William den Boer.

Dit boekje is nr. 60 uit de Apeldoornse studies en is de weerslag van het gelijknamige symposium dat op 31 oktober 2009 werd georganiseerd. Citaten uit dit boekje zal ik aangeven met: Cgg blz.

Wikken en wegen mag, maar bij de predestinatie kent het zijn grenzen. We lezen:

Calvijn beseft dat men vanuit die behoefte aan zekerheid aan de verleiding zal blootstaan om de verborgen raad van God te gaan onderzoeken. Daarvoor waarschuwt hij met grote nadruk. Zij die zo vermetel zijn om rechtstreeks vat te willen krijgen op Gods eeuwige raadsbesluiten, komen in een 'noodlottig labyrint' terecht. Van die *verborgen* wil van God dient een mens zich verre te houden. In plaats daarvan moet men zich richten op die wil van God, die in het evangelie *geopenbaard* wordt. (Cgg blz. 56)

Heel uitdrukkelijk leert Calvijn in deze preken de soevereiniteit van God. Die moet al onze nieuwsgierigheid en overmoed afsnijden. Heel ons behoud kan alleen maar aan God worden toegeschreven. In zijn verkiezing en verwerping staat God boven onze morele of juridische maatstaven. (Cgg blz. 65)

Toch heft Hij zijn eigen wet niet op. Want Hij staat niet onder de wet, maar boven de wet. Zo laat hij ons zien dat verkiezing nooit afhankelijk is van de mens, maar alleen van God, die barmhartigheid bewijst (Rom. 9:16). (Cgg blz. 65)

Wie zich vervolgens richt op de geopenbaarde wil van God, leest het volgende:

23 Denken jullie dat ik het toejuich als een slecht mens sterven moet? – spreekt God, de HEER. Nee, ik wil dat hij tot inkeer komt en in leven blijft. (Ezechiël 18:23)

11 Zeg tegen hen: "Zo waar ik leef – spreekt God, de HEER –, de dood van een slecht mens geeft me geen vreugde, ik wil dat hij een andere weg inslaat en in leven blijft. Kom toch terug van de heilloze weg die jullie zijn ingeslagen, keer om, want waarom zouden jullie sterven, volk van Israël?" (Ezechiël 33:11)

3 Dat is goed en welgevallig in de ogen van God, onze redder, **4** die wil dat alle mensen worden gered en de waarheid leren kennen. (1 Timoteüs 2:3-4)

9 De Heer is niet traag met het nakomen van zijn belofte, zoals sommigen menen; hij heeft alleen maar geduld met u, omdat hij wil dat iedereen tot inkeer komt en niemand verloren gaat. (2 Petrus 3:9)

Uit deze vier Bijbelteksten zou je Gods wil kunnen aflezen. Hij verheugt zich zeer als ook maar één enkele zondaar tot inkeer komt. (Lucas 15:7) Hij wil in feite dat ieder mens tot inkeer komt en dat niemand verloren gaat. Alleen zo kan Zijn vreugde vol raken en Zijn heerlijkheid volmaakt worden. Gods wil wint het altijd van de wil van de mens. We lezen:

Calvijn verdraagt het niet dat mensen in hun dwaasheid en koppigheid de plannen van de Here God werkelijk zouden kunnen verstoren, of zelfs doen mislukken. Het kan niet zo zijn dat zwakke mensen het winnen van de wil van God! (Cgg blz. 60)

Wie zich richt op de geopenbaarde wil van God en veelvuldig in de Bijbel leest dat God wil dat niemand verloren gaat, zal logisch moeten erkennen dat God niemand wil verwerpen. De leer van de verwerping is niet iets wat in de verborgen raad van God aanwezig is. In de verborgen raad moeten we dan ook niet iets zoeken wat daar niet aanwezig is, maar we moeten ook niet van alles in de verborgen raad van God willen stoppen als een opbergkastje van onderwerpen waarover we niet verder mogen nadenken. Terecht heeft Calvijn grote eerbied voor de Schriften om die te openen.

Staat God, in zijn verkiezing en verwerping, boven onze morele en juridische maatstaven? Elke wedergeboren christen gaat door de werking van de heilige Geest op Jezus lijken, zodat zijn morele en juridisch denken steeds meer in lijn komt met het denken van God. Daardoor leren wij God steeds beter kennen en leren zo oog te krijgen voor al de handelingen van de soevereine God. Laten we eerst eens kijken naar het morele aspect. We lezen:

11 Want er is geen aanzien des persoons bij God. (Romeinen 2:11)

17 En indien gij Hem als Vader aanroept, die zonder aanzien des persoons naar ieders werk oordeelt, wandelt dan in vreze de tijd uwer vreemdelingschap, (1 Petrus 1:17)

God handelt zonder aanzien des persoons. God heeft al zijn kinderen evenveel lief. God heeft zelfs zijn vijanden lief en daarom moeten wij ook onze vijanden liefhebben. God is liefde. Hij kan niet anders dan liefhebben. Hij straft en heelt. Hij straft met het oog op heling. God verkiest en verwerpt. God verwerpt met het oog op verkiezing. God laat het kwade toe, zodat wij het goede van het kwade leren onderscheiden. Na de jongste dag zal alles aan het licht komen en pas dan zullen we al het goede en het kwade op zijn waarde kunnen schatten. Dan zullen we ook inzien dat al het kwade ten goede keert. Moreel gezien heeft God het goede met elk mens voor. Zonder aanzien des persoons heeft Hij al zijn schepselen lief. Wat er ook gebeurt, Hij blijft hen liefhebben en Hij zal zijn oorspronkelijke plan hoe dan ook tot een goed einde brengen.

Laten we vervolgens kijken naar het juridische aspect. We lezen:

25 Zoiets kunt u toch niet doen, hen samen met de schuldigen laten omkomen! Dan zouden schuldigen en onschuldigen over één kam worden geschoren. Dat kunt u toch niet doen! Hij die rechter is over de hele aarde moet toch rechtvaardig handelen? (Genesis 18:25)

God onderwijst ons hier en laat ons hier al zien hoe rechtvaardig Hij is. Hij laat ons zien dat als er vijftig onschuldigen in Sodom en Gomorra zouden wonen, dat Hij omwille van hen die steden niet zou verwoesten. Zelfs al woonden er veertig, dertig, twintig, of enkel maar tien onschuldigen, zelfs dan zou God die steden niet verwoesten.

Abraham mocht niet verder afdingen dan die tien. Maar uit het Nieuwe Testament weten we dat God om slechts een enkele onschuldige, om Jezus Christus, de wereld niet verwoest en wegvaagt maar de oude wereld zal herstellen en vernieuwen.

2 Hij is het die verzoening brengt voor onze zonden, en niet alleen voor die van ons, maar voor de zonden van de hele wereld. (1 Johannes 2:2 en Cgg blz. 55)

Gods gerechtigheid is zo groot dat Hij uit pure vergevingsgezindheid zich over allen ontfermt.

Op basis van het verzoeningswerk van Jezus, laat Hij niemand verloren gaan.

De inwoners van Sodom en Gomorra zullen ook op de jongste dag opstaan (NGB art. 37).

Hen wacht dan een rechtvaardig oordeel en omdat God dezelfde blijft zoals Hij zich aan ons heeft geopenbaard, zullen die bewoners dan nog kans na kans krijgen om in Jezus te gaan geloven.

Daarom blijft dan ook gelden:

16 Want God had de wereld zo lief dat hij zijn enige Zoon heeft gegeven, opdat iedereen die in hem gelooft niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft. **17** God heeft zijn Zoon niet naar de wereld gestuurd om een oordeel over haar te vellen, maar om de wereld door hem te redden. **18** Over wie in hem gelooft wordt geen oordeel uitgesproken, maar wie niet in hem gelooft is al veroordeeld, omdat hij niet wilde geloven in de naam van Gods enige Zoon. (Johannes 3:16-18 en Cgg blz. 15)

Gods verkiezing is niet afhankelijk van de mens.

Staat God daarin boven de wet die Hijzelf gemaakt heeft? (Cgg blz. 65)

God verkiest Jakob boven Esau. Handelt God daarmee in strijd met zijn eigen wet?

Ik denk het niet. Gods wet is geen keurslijf. De discipelen van Jezus mogen aren plukken op de sabbat. Jezus geneest op de sabbat.

God kende voor hun geboorte de karakters van Jakob en Esau.

God koos Jakob en wilde met hem verder.

Al bij de geboorte kreeg Rebekka te horen dat Jakob door God was uitverkoren.

Wat heeft Rebekka hiermee gedaan?

Heeft zij deze Godsspraak gedeeld met Isaak en hebben ze samen tijdens de opvoeding dit gedeeld met hun kinderen? Hebben zij hun kinderen opgevoed naar de wens, naar de voorkeur, die God had uitgesproken?

Laten we over de volgende thema's verder nadenken:

1. Het doel van verkiezing en verwerping
2. De consequenties van verkiezing en verwerping
3. De eeuwige verkiezing en het laatste oordeel in het licht van de Ned. Geloofsbelijdenis.
4. De goddelijk uitverkiezing en verwerping in het licht van Dordtse Leerregels, hoofdstuk 1
5. Afsluitende overwegingen

1. Het doel van verkiezing en verwerping

De mens wilde graag het verschil leren kennen tussen goed en kwaad.

God heeft die keuze van de mens voorzien en daarvoor in zijn plan ruimte ingebouwd.

Echter, zonder het ingrijpen van God leert de mens nooit het goede van het kwade onderscheiden.

Dat heeft God ons laten zien door de mens na de zondeval eerst zijn gang te laten gaan.

Dat werd allemaal niets. Net voor de zondvloed was er nog maar één mens rechtvaardig.

Waarschijnlijk leefden er toen miljoenen, zo niet miljarden mensen op de aarde.

Daarvan was alleen Noach zo rechtvaardig dat God met hem en zijn directe familie verder wilde.

God kiest zelf de aartsvaders uit en belooft hen dat door hen alle volken van de aarde gezegend zullen worden (Genesis 12:3). Deze belofte wordt meerdere malen gedaan, eerst aan Abraham (Genesis 26:3-4; 18:18-19 en 22:17-18), vervolgens aan Isaak (Genesis 26:2-4), en aan Jakob (28:13-15).

God verkiest en legt een stevige basis. Deze beloften aan de aartsvaders zijn cruciaal voor het begrijpen van Gods verkiezing. Want God kiest hen uit, opdat alle volken gezegend zullen worden.

3 Ik zal zegenen wie jou zegenen, wie jou bespot, zal ik vervloeken.
Alle volken op aarde zullen wensen gezegend te worden als jij. '✱'
(Genesis 12:3)

3 Ik zal zegenen wie u zegenen, 7 en wie u vervloekt, zal Ik vervloeken;
en in u zullen alle geslachten van de aardbodem gezegend worden.
(Genesis 12:3 HSV)

Alle volken, alle geslachten, zullen worden gezegend.

God denkt universeel, niet individueel.

Zijn heilsplan ontrolt Hij voor iedereen. Daarom begint Hij daaraan met deze krachtige meermalen herhaalde belofte.

Ook de volken die vóór Abraham leefden, vallen onder deze belofte. En ook alle volken die in de tijd van de aartsvaders de wereld bevolkten, zullen erin delen. En ook alle volken die later leefden, zullen in deze beloften delen.

Hoe dan?

Kijkend met nieuwtestamentische ogen weten we dat alle volken na de jongste dag zullen opstaan. (NGB art. 37) Voor alle volken zal de hele wereldgeschiedenis transparant gemaakt worden, omdat God alles aan het licht zal doen komen.

Dan zullen ze ook met deze belofte worden geconfronteerd en ook zullen zij zien hoe God zijn heilsplan verder heeft uitgerold.

Alles zal aan het licht komen, ook alle tegenwerkingen. Alles wat goed en kwaad is geweest, zal aan het licht komen. Pas dan zullen we echt het goede van het kwade leren onderscheiden.

De duivel zal dan zijn opgeborgen in de poel van vuur en zwavel en hij zal dan onze gedachten niet meer kunnen beïnvloeden.

Met een heldere blik kunnen we dan terugkijken en wie gelooft zal zeker ook Abraham ontmoeten.

Het doel van de uitverkiezing en verwerping is dat we goed en kwaad leren onderscheiden.

De uitverkorenen krijgen een voorsprong, omdat God hen intensief begeleidt. Hij geeft hen leidlieden, profeten, priesters en koningen. God trekt met hen op en geeft hen telkens meer verantwoordelijkheden. God straft en heelt om hen op het juiste spoor te houden.

In het werk van Jezus Christus bereikt God een belangrijk subdoel op weg naar het einddoel, de nieuwe hemel en de nieuwe aarde.

God heeft het volk Israël uitverkoren en dit volk zo op voorsprong gezet.
Na het bereiken van het subdoel heeft God een sluier over dit volk gelegd.
Er zijn dan ook nog maar weinig Joden die in Jezus Christus zijn gaan geloven.
God heeft hiermee een bedoeling.
Ik denk dat God niet telkens één volk wil voortrekken, maar juist een signaal wil afgeven dat het evangelie voor de hele wereld bestemd is.
Bovendien laat God daarmee zien dat niet wij, maar juist Hij de teugels in handen heeft.
Het uitverkoren volk zet Hij doelbewust even in de wachtkamer.
Maar, Hij laat uitdrukkelijk weten dat héél Israël behouden zal worden. (Romeinen 11:26)
Hoe?
Ook na de jongste dag zullen alle Joden opstaan en uiteindelijk Jezus Christus als hun Heer erkennen.

In de Bijbel wordt uitsluitend over verkiezing gesproken, niet over verwerping.
Het idee achter de leer van de verwerping is, dat als er verkiezing is, dat er dan ook verwerping is.
Dat lijkt logisch, maar dat is het niet.
Want deze logica gaat niet op bij een bonbondoos met meerdere lagen bonbons.
Wie zo'n hele bonbondoos voor zichzelf heeft gekocht, kiest de een na de ander totdat deze op is.
Zo kan je ook Gods uitverkiezing benaderen.
Elk scheepsel is waardevol, maar door de zondeval heeft elk scheepsel averij opgelopen.
Elk scheepsel moet worden hersteld in de liefdevolle relatie met God.
Dat kan alleen via de erkenning van de eigen zonde en de aanneming van Jezus als HEER.
De erkenning van de eigen zonden moeten vooral gezocht worden door het inleven in levens van mensen die het volgens de Schrift fout hebben gedaan. Allen die rondom het kruis aanwezig waren, zaten fout. In elk van hen kunnen we ons verplaatsen en dan zullen we, als we eerlijk zijn, tot de conclusie moeten komen dat wij niet veel beter gehandeld zouden hebben.
In ons schuilen dezelfde zonden als bij de hoofdrolspelers die bij de kruisiging betrokken waren..
Kijkend naar het kruis zien we onze Heiland die zei: 'Vader, vergeef hun, want ze weten niet wat ze doen.' (Lucas 23:34)
Kijkend vanaf het kruis ziet Jezus een massa mensen die allemaal in de fout gaat.
Met die massa mensen moeten we ons leren vereenzelvigen, want zij en wij moeten worden gered.

Om iedereen een gelijke kans te geven, zou iedereen de kruisiging moeten zien.
En dat gaat gebeuren, want na de jongste dag zal iedereen dat zien, de hele heilsgeschiedenis zal transparant gemaakt worden. Alles zal aan het licht komen.

Op de jongste dag zal het nieuwe Jeruzalem neerdalen. Dan zal de nieuwe hemel en de nieuwe aarde worden gevormd.
Het nieuwe Jeruzalem heeft hoge muren, met twaalf poorten, waarbij engelen staan opgesteld.
Alleen zij, die in het boek van het leven staan, mogen het nieuwe Jeruzalem binnen.
God scheidt de schapen van de bokken.
De schapen mogen het nieuwe Jeruzalem in, de bokken moeten er buiten blijven.
Voor de bokken vangt het laatste oordeel aan.
Op dit moment leven we onder het oordeel. Vanaf de zondeval tot aan de jongste dag leeft de mensheid onder het oordeel, het eerste oordeel.
Dit oordeel duurt nu al weer 6.000 à 10.000 jaar.
Hoelang zal het laatste oordeel duren?
Zal tijdens het laatste oordeel ook de bestraffing plaatsvinden?
Tijdens het eerste oordeel geeft God de mensen kans na kans.
We weten dat God niet verandert, omdat Hij volmaakt is. Wat Hij doet, kan niet verbeterd worden.
Hoe zal God dan tijdens het laatste oordeel handelen?
Mag je het laatste oordeel vergelijken met het eerste oordeel?

We weten dat de omstandigheden tijdens het laatste oordeel heel anders zullen zijn dan die tijdens het eerste oordeel. Want tijdens het laatste oordeel kan de Satan geen invloed meer uitoefenen. Daarom zal tijdens het laatste oordeel het straffen veel meer effect hebben. Tijdens het eerste oordeel is Gods volk meermalen gestraft. Even ging het dan iets beter, maar telkens ging het daarna weer bergafwaarts. Kijk maar naar de tijd van de rechters en koningen.

Ik denk dan ook dat tijdens het laatste oordeel Gods verkiezing en verwerping doorloopt. Alleen, ik vind de term 'verwerping' eigenlijk niet zo passend. Zoals al eerder gezegd, de term 'verwerping' komt in de Bijbel niet voor. Beter is de term 'voorbijgaan'. (Overgenomen uit: "Calvijns opvolger Theodorus Beza; zijn verkiezingsleer en zijn belijdenis van de drieënige God" door C. van Sliedregt). God ging aan Esau voorbij, omdat Hij de voorkeur gaf aan Jakob. Daarover later meer. Nu nog even terug naar de logica van de bonbondoos met meerdere lagen. Wie zo'n bonbondoos niet hoeft te delen met anderen, kan zijn keus vrij bepalen. Hij kan een lekkere bonbon voor later laten liggen. Zo kan God ook mensen later uitkiezen. Daarom zegt Hij ook: 'Vele eersten zullen de laatste zijn en vele laatsten de eerste.' (Matteüs 19:30, e.a.)

Ik verwacht dat tijdens het laatste oordeel de ongelovigen geoordeeld en gestraft zullen worden. Nadat de straf is ondergaan, zal er een traject worden doorlopen van verzoening en heling, van boetedoening en geloof, van waarheidsvinding en erkenning van Jezus als Verlosser. Bij dat hele proces zullen de heiligen worden ingeschakeld.

2 Weet u dan niet dat Gods heiligen over de wereld zullen oordelen? En als u over de wereld zult oordelen, zou u dan niet in staat zijn om te oordelen over de meest onbeduidende rechtsgeschillen? (1 Korintiërs 6:2)

Het laatste oordeel zal door iedereen gedragen worden. Uiteindelijk zal iedereen tot geloof komen en dan zal Gods vrede rijk volkomen zijn. Dan gaat de volgende belofte in vervulling:

Wij zullen allen voor Gods rechterstoel komen te staan, 11 want er staat geschreven: 'Zo waar ik leef – zegt de Heer –, voor mij zal elke knie zich buigen, en elke tong zal God loven.' (Romeinen 14:10b-11)

9 Daarom heeft God hem hoog verheven en hem de naam geschonken die elke naam te boven gaat, 10 opdat in de naam van Jezus elke knie zich zal buigen, in de hemel, op de aarde en onder de aarde, 11 en elke tong zal belijden: 'Jezus Christus is Heer,' tot eer van God, de Vader. (Filippenzen 2:9-11)

Gods verkiezing maakt een brug van het begin naar het einde. Het plan dat God voor de grondlegging van de wereld gemaakt heeft, zal Hij hoe dan ook realiseren. Voor de grondlegging van de wereld had Hij al mensen in gedachten waarmee Hij zijn doel wil realiseren. De nieuwe hemel en de nieuwe aarde is een subdoel, daarna zal het heelal verder ontwikkeld moeten worden. Op die nieuwe hemel en nieuwe aarde zullen alle mensen aanwezig zijn die God al voor de grondlegging van de wereld in gedachten had. We lezen:

4 In Christus immers heeft God, voordat de wereld gegrondvest werd, ons vol liefde uitgekozen om voor hem heilig en zuiver te zijn, 5 en hij heeft ons naar zijn wil en verlangen voorbestemd om in Jezus Christus zijn kinderen te worden, 6 tot eer van de grootheid van Gods genade, ons geschonken in zijn geliefde Zoon. (Efeziërs 1:4-6)

30 Wie hij hiertoe heeft bestemd, heeft hij ook geroepen; en wie hij heeft geroepen, heeft hij ook vrijgesproken; en wie hij heeft vrijgesproken, heeft hij nu al laten delen in zijn luister. (Romeinen 8:30)

Wie gaat inzien dat God alles in handen heeft, zal ook gaan beseffen dat God al voor de grondlegging hem of haar gewild heeft.

Wie zich een kind van God weet, zal delen in zijn luister.

De hierbovenstaande verzen zijn zeer persoonlijk. Ze zeggen niets over de omstandigheden waaronder geleefd wordt, zodat hieruit niet kan worden afgeleid dat God alles van te voren gepland heeft. God heeft hier het oog op zijn kinderen, die Hij geboren laat worden en die Hij uiteindelijk een prachtige toekomst geeft op de nieuwe hemel en de nieuwe aarde.

Het gaat hier niet over de omstandigheden waaronder zijn kinderen leven, alsof alles wat er gebeurt door God bestuurd wordt.

Voor de grondlegging van de wereld heeft God wel met miljarden scenario's rekening gehouden en deze op hoofdlijnen doorgerekend. Hij wist dan ook van te voren dat Hij overal een antwoord op had en dat het uiteindelijke beoogde doel bereikt zou worden.

Zonder zondvloed, dan wel met zondvloed. Zonder het bedrog van Jakob, dan wel met het bedrog van Jakob.

God heeft zijn kinderen een 'speelkwartiertje' gegund. De eerste mens kreeg een vrije wil en kon echt zelf kiezen. God accepteert die ongehoorzaamheid niet en reageert daarop met een hard verdiend antwoord. Hij behandelt de mensen als toerekeningsvatbaar.

Zij wilden zo graag het goede van het kwade leren onderscheiden.

Daar stemt God mee in, maar wel zo dat ze een deel van de gevolgen zelf moeten dragen en dat ze ervan moeten leren.

Na de jongste dag zullen ze op dit leerproces kunnen terugzien en het evalueren.

De slechte mensen zullen dan straf ontvangen en de goede gelovige mensen zullen worden beloond. Gods heiligen zullen worden ingeschakeld bij dit eindoordeel.

Heiligen, die ten onrechte veel leed te verduren hebben gekregen, zullen worden gecompenseerd en beloond.

Ongelovigen, die Jezus niet hebben gekend maar desondanks Gods kinderen hebben geholpen, zullen overeenkomstig Matteüs 25 opgenomen worden in Gods heerlijkheid.

Ongelovigen, die Jezus bewust hebben afgewezen, zullen vóór de jongste dag eerst in de hel verblijven als een soort voorarrest. Nadat ze opgestaan zijn uit de dood zullen ze geoordeeld worden, waarbij de al ondergane straffen in mindering zullen worden gebracht.

Na de jongste dag zullen alle mensen het kwade van het goede leren onderscheiden.

Wie hier op aarde tekort is gekomen, krijgt compensatie.

Wie door God uitverkoren is, draagt een grote verantwoordelijkheid. Adeldom verplicht.

Van iemand aan wie veel gegeven is, zal ook veel gevraagd worden.

Jezus zal het laatste oordeel aan Gods heiligen delegeren. De uitverkorenen zullen over de verworpen mogen oordelen.

Zij zullen straffen opleggen, waarvan de gestraften na afloop zullen zeggen dat het terecht was.

De strafmaat zal afgeleid worden van hetgeen Jezus nu al ons heeft laten zien.

Ook daarvoor kwam Hij naar de aarde, om ons de Vader te laten zien.

Om ons te laten zien hoe groot en hoe ver zijn barmhartigheid gaat.

2. De consequenties van verkiezing en verwerping

God is soeverein. Hij bepaalde in welk land, op welke tijd en bij welke ouders ik geboren werd.

Hij gaf mij een voorsprong, omdat ik in het geloof ben opgegroeid.

God heeft mij uitgekozen en aan mij de heilige Geest gegeven.

Ik geloof in Jezus als de Redder van de wereld en ik probeer zijn discipel te zijn.

De uitverkiezing geeft mij houvast.

Ik weet daardoor dat ik in Gods plan ben opgenomen en het mij verplicht om over Gods grote daden te spreken en te schrijven. God is goed, niet alleen voor mij, maar voor al zijn schepselen.

We leven nu op een wereld die binnenkort veranderd zal worden.

Veel is al afgebroken en er zal nog veel meer worden afgebroken.

Het schijnt dat Jeruzalem al 23 keer verwoest is. Het lijkt erop dat het huidige Jeruzalem ook verwoest zal worden om plaats te zullen maken voor het nieuwe Jeruzalem.

We leven in een tijd waarin iedereen sterft, de een sterft een goede dood de andere een verschrikkelijke. Het lijkt vaak alsof God afwezig is.

Toch verkiest God talloze mensen om zijn naam te onthullen en groot te maken.

God geeft ons hier een taak, maar Hij richt ons vooral op het komende leven.

Want door Jezus' verlossingswerk zal elk mens opstaan en eeuwig blijven leven.

Ons leven hier is slecht een kort voorspel.

Daarom moeten we ons niet te veel aan deze aarde hechten, want er volgt een beter leven.

Laten we daarom verder nadenken over de consequenties van verkiezing en verwerping.

Laat ik beginnen met de verwerping, omdat dat het moeilijkst is.

Zodra iemand sterft, velst God een voorlopig oordeel.

Er zijn drie mogelijkheden:

1. De gelovigen worden opgenomen in de hemel en zij mogen dan direct gaan meebouwen aan het nieuwe Jeruzalem. Zij zullen vele heiligen ontmoeten en van alles met hen doorspreken, zodat zij iedere dag geestelijk zullen doorgroeien.
Zij zullen bewogen zijn met alles wat zich op de aarde plaatsvindt en ervoor bidden.
2. Zij die Jezus bewust hebben afgewezen komen in de hel en ondergaan daar hun voorarrest. Op de jongste dag zullen zij opstaan waarna over hen het eindoordeel zal worden uitgesproken. Na afloop van hun straf zullen ze een verzoeningstraject moeten doorlopen. Zodra zij tot inkeer zijn gekomen en alsnog Jezus als hun Redder hebben aangenomen, krijgen ook zij toegang tot het nieuwe Jeruzalem. Zij zullen dan daarin hun schatten indragen.
3. De mensen die geen keus hebben kunnen maken raken in een zielslaap, waaruit ze op de jongste dag zullen ontwaken. Daarna zal over hen het eindoordeel worden uitgesproken en zullen een traject ingaan van bestraffing en heling, verzoening en rechtvaardiging, inkeer en geloof.

God werpt ongeloovigen die zich bewust tegen Hem keerden in de hel. God verwerpt hen.

In die zin is er sprake van verwerping.

Op de jongste dag staan al die verworpenen op en ontvangen een prachtig onvergankelijk lichaam.

Daarna wacht hen het laatste oordeel, waarbij Gods heiligen zullen worden ingeschakeld.

Laten we eerst de teksten lezen, die dat aangeven:

41 Op de dag van het oordeel zullen de Ninevieten samen met deze generatie opstaan en haar veroordelen; want zij hadden zich bekeerd na de prediking van Jona, en hier ziet u iemand die meer is dan Jona! **42** Op de dag van het oordeel zal de koningin van het Zuiden samen met deze generatie opstaan en haar veroordelen; want zij was van het uiteinde van de aarde gekomen om te luisteren naar de wijsheid van Salomo, en hier ziet u iemand die meer is dan Salomo! (Matteüs 12:41-42; Lucas 11:31-32)

2 Weet u dan niet dat Gods heiligen over de wereld zullen oordelen?
(1 Korintiërs 6:2a)

Zullen Gods heiligen dan even mild oordelen als Jezus tijdens zijn kruisiging?

34 Jezus zei: 'Vader, vergeef hun, want ze weten niet wat ze doen.'
(Lucas 23:34a)

Of komt de lat hoger te liggen?

'Ik verzeker jullie: als je niet verandert en wordt als een kind, dan zul je het koninkrijk van de hemel zeker niet binnengaan. (Matteüs 18:3)

Gods heiligen zullen op Jezus gaan lijken. Zij zullen in dezelfde geest oordelen als Hij zou doen. Nu Jezus het oordeel aan hen delegeert, zullen ze nog meer in Jezus moeten verdiepen om te zien hoe hun HEER zou oordelen.

Het betrokken raken bij het laatste oordeel is niet alleen een gunst, het staat ook in het teken van verdere groei.

Wie gaat oordelen, zal zich ook moeten verdiepen in wat de betreffende persoon op aarde heeft gedaan, in de mogelijkheden die hij/zij heeft gehad en in de fouten die zijn gemaakt.

Verdiepend en terugkijkend naar de aardse geschiedenis zal de hand van God te zien zijn.

Alles zal nog transparanter worden. Alle sluiers zullen verdwijnen.

De aardse geschiedenis zal niet alleen opgehaald worden om tot een afgewogen oordeel te komen, maar ook dienen als leermodel om Gods grote daden te ontdekken.

Bovendien zullen dan de werken van Satan zichtbaar worden, hoe hij te werk is gegaan en hoe hij al de gestraften heeft behandeld in de hel.

Want allen die de hel aan de lijve hebben ervaren, zullen daarover verslag uitbrengen.

Zeker is dat op enig moment elk slachtoffer oog en oog zal komen te staan met zijn dader.

Vandaar dat iedereen zich nu al moet afvragen of hij/zij liever in de schoenen zou willen staan van de arme Lazarus of in die van de rijke man? (Lucas 16:19-31)

In die gelijkenis spreekt Jezus over een wijde kloof tussen de arme Lazarus en de rijke man. Jezus schetst hier het beeld van het moment dat de rijke man in de hel zit en Lazarus in de hemel.

Jezus heeft die gelijkenis niet verder uitgewerkt en niet vertelt wat er met die twee mannen na de jongste dag zou gaan gebeuren. Nu weten we (NGB art. 37) dat ook die twee mannen uit de dood zullen opstaan en het laatste oordeel zullen meemaken. Lazarus zal dan worden ingeschakeld om over de rijke man te oordelen.

Ik denk dat alle juridische wetten die nu door wedergeboren christenen worden gedragen, niet veel zullen afwijken van de wetten die tijdens het laatste oordeel gehanteerd zullen worden.

Nu vinden we dat een levenslange straf niet mag ontaarden in een marteling. Vandaar dat in veel landen de levenslange straf is gemaximaliseerd.

Ik denk dat Gods heiligen tijdens het laatste oordeel in datzelfde spoor zullen denken.

Nu verkiezen veel gevangenen gevangenis straf boven TBS. Veel rechters gaan daar niet in mee en verplichten gevangenen tot TBS.

Ik denk dat Gods heiligen ongeveer in dezelfde lijn zullen opereren. Elke zondaar zal tot inkeer moeten komen en zal eerst de HEER moeten aanvaarden en de regels van Gods Koninkrijk leren te eerbiedigen, voordat hij/zij gereinigd uit de vuurpoel mag komen.

Alleen reine mensen, alleen zij die in het boek van het leven staan, mogen het nieuwe Jeruzalem binnen.

Dit boek van het leven is een boek waarin iedereen staat ingeschreven die God erkent en Hem aanbidt. Elke ongelovigen moet tot inkeer komen voordat hij een nieuwe naam ontvangt. Daarna zal blijken dat ook hij in het boek van het leven staat ingeschreven. Niemand kan worden gemist, daarom zal iedereen zich moeten bekeren. Zij zullen een heel traject moeten doorlopen, door schade en schade wijs worden, door straf en liefdevolle verzorging tot inkeer komen.

Gods heiligen zullen ook familieleden en bekenden onder ogen krijgen die ze moeten oordelen, straffen en verzorgen. Met liefdevolle ogen zullen zij werken aan de verkorting van de straf door hen nogmaals te wijzen op het goede wat we alleen in Jezus kunnen ontvangen.

Laten we vervolgens kijken naar de verkiezing.

Wie uitverkoren is krijgt een grote verantwoordelijkheid te dragen.

Wat God zijn volk leerde en wat Jezus aanvulde en verdiepte, moeten de uitverkoren zich eigen maken. Wie uitverkoren is moet zich ook als zodanig leren gedragen, als een kind van God die in gehoorzaamheid en in liefde wil groeien.

Die uitverkorenen zullen op de nieuwe hemel en de nieuwe aarde het nieuwe Jeruzalem betrekken om van daaruit te regeren. God schakelt hen in bij het laatste oordeel, zowel bij het verhoor en de oordeelsvorming als bij de uitvoering van de bestraffing.

De uitverkorenen hebben nu al een verantwoordelijke taak. Ondertussen worden ze klaargestoomd voor een nog grotere taak die hen na de jongste dag wacht.

Die taak zal ook pijn doen, omdat elk liefdevol straffen pijn doet.

Hoe is dat te rijmen met het idee dat na de jongste dag alles volkomen goed zal zijn? We lezen toch:

4 Hij zal alle tranen uit hun ogen wissen. Er zal geen dood meer zijn, geen rouw, geen jammerklacht, geen pijn, want wat er eerst was is voorbij.' (Openbaring 21:4)

De zin staat in de toekomstige tijd. Ik denk dat na de jongste dag eerst alles in het teken zal staan van het laatste oordeel. Binnen het nieuwe Jeruzalem zal dan alles volkomen goed zijn, maar er wacht een grote taak om allen die buiten de stad aanwezig zijn te oordelen en hen uiteindelijk te winnen voor het geloof en de liefde voor de HEER.

Wie een oordeel zal moeten uitspreken over zijn eigen kind, over een goede collega, over een goede buur, die zal pijn voelen in zijn hart.

Terwijl hij en zij dat doen, zullen zij enigszins kunnen gaan beseffen hoeveel pijn het God moet hebben gedaan om mensen te straffen die Hij lief heeft.

Na de jongste dag zullen ook de uitverkoren nog verder moeten groeien in gehoorzaamheid, en dat zal zeker pijn veroorzaken.

Pas als het laatste oordeel afgesloten is en Gods rijk volkomen vol vrede is, dan zal er geen pijn meer zijn. Dan zal iedereen God loven. Dan zullen de volken lof en eer inbrengen.

24 En de volken zullen bij haar licht wandelen en de koningen der aarde brengen hun heerlijkheid in haar; **25** en haar poorten zullen nooit gesloten worden des daags, want daar zal geen nacht zijn; **26** en de heerlijkheid en de eer der volken zullen in haar gebracht worden. (Openbaring 21:24:26)

3. De eeuwige verkiezing en het laatste oordeel in het licht van de Ned. Geloofsbelijdenis.

Wie aan het wikken en wegen slaat over Calvijns predestinatieleer, zal al snel in strijd komen met de geloofsbelijdenis. Immers, Calvijns denken heeft een grote stempel gezet op de gereformeerde leer. Ik denk anders over de verkiezing en verwerping, maar volgens mij blijf ik daarmee binnen het raamwerk van artikel 16 en 37 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis.

Laat ik eerst mijn kijk op de dynamiek van verkiezing en verwerping samenvatten:

1. Voor de grondlegging van de wereld verkiest God een groot aantal mensen waarmee Hij aan de slag wil gaan. Dit aantal ligt vast.
God voorziet miljarden scenario's en kadert zijn plannen zo in dat Hij hoe dan ook zijn doel bereikt. Elk mens dat Hij geboren laat worden, is een mens die Hij gewild heeft en die hoe dan ook de eindstreep bereikt.
Iedereen die zich bewust wordt dat er een God is, kan vrijmoedig stellen dat die God hem/haar al voor de grondlegging van de wereld gewild heeft.
2. Na de zondeval doet de dood zijn intrede.
God laat niet direct weten wat er met de mens gebeurt als deze sterft.
Ik denk dat bij het sterven God selecteert, verkiest en verwerpt.
Daarbij denk ik aan de volgende drie mogelijkheden:
 - a. Gelovigen worden in de hemel opgenomen.
 - b. Zij die God verwerpen worden zelf verworpen en vallen in de handen van Satan.
 - c. Zij die niet bewust kiezen of sowieso geen keuze kunnen maken, raken in zielslaap.
3. Met de verkiezing van Abraham als eerste aartsvader begint God met de ontvouwing van zijn heilsplan.
God kiest en gaat daarmee voorbij aan alle andere volken.
Maar God belooft Abraham wél dat alle volken in hem gezegend zullen worden.
Zo kiest God ook Jozef en laat Hij Jozefs broers zien dat Jozef vooruit is gestuurd om de hele familie en de Egyptenaren en nog vele anderen te redden van de hongersnood.
God kiest om ons al te laten zien dat Hij gaat redden.
4. Jezus heeft tijdens zijn leven op aarde als geen ander gewaarschuwd voor de eeuwige straf in de hel.
Want met Jezus' komst is Gods aanspraak op de mens zo duidelijk geworden, dat Hij het afwijzen van Hem niet ongestraft kan laten.
Wie God bewust afwijst, is al verworpen.
5. Na de jongste dag zal iedereen opstaan en Gods heiligen zullen dan worden ingeschakeld om over alle anderen te oordelen.
Het laatste oordeel heeft als doel om mensen, nadat zij hun gerechtvaardigde straf erop hebben zitten, een traject te laten doorlopen van verzoening en waarheidsvinding.
Zodat alle mensen die God gewild heeft, die Hij uitgekozen heeft en geboren heeft laten worden, hun knie voor Hem zullen buigen en Hem zullen loven en aanbidden.
6. Na de jongste dag staat iedereen op en ontvangt een prachtig onvergankelijk lichaam.
Ik veronderstel dat de identiteit van de mens op dat moment niet radicaal vernieuwd wordt, maar dat iedereen met dezelfde geest opstaat als waarmee hij/zij gestorven is.
We weten nu, dat hier op aarde zelfs de allerheiligsten nog onvolmaakt zijn.
Als mijn veronderstelling klopt, dan betekent dit dat iedereen na zijn sterven in geestelijke zin nog moet doorgroeien. Zelfs na de jongste dag gaat dat proces dan door.
Op dat moment komt alles aan het licht. Niet alleen om zo God alle eer te geven, maar ook om er zelf van te leren.
Wie helder kan terugkijken op zijn eigen leven, zal zeker van zijn fouten leren.
Wie daardoor dan steeds meer op Jezus gaat lijken, kan worden ingeschakeld bij de uitvoering van het laatste oordeel. De geestelijk sterken kunnen dan de geestelijk zwakkeren helpen.

Vervolgens wil ik kijken naar **NGB art. 16**, en wel naar de laatste zin waar het gaat over de verwerping. Of beter gezegd: God laat alle niet-uitverkorenen in hun val en verderf liggen.

Artikel 16 - De eeuwige uitverkiezing door God

Wij geloven dat God, toen het hele geslacht van Adam door de zonde van de eerste mens in verderf en ondergang was gestort, bewezen heeft dat Hij barmhartig en rechtvaardig is. Barmhartig, doordat Hij diegenen uit dit verderf trekt en verlost, die Hij in zijn eeuwige en onveranderlijke raad uit louter genade verkoren heeft in Jezus Christus, onze Here, zonder ook maar enigszins hun werken in rekening te brengen.

Rechtvaardig, doordat Hij de anderen laat in hun val en verderf, waarin zij zichzelf gestort hebben. ⁶

⁶ Rom. 9:19-22; 1Pet. 2:8.

Late we eerst de eerste verwijstekst lezen en doordenken:

¹⁴ Moeten we dan zeggen dat God onrechtvaardig is? Natuurlijk niet. ¹⁵ Hij zegt immers tegen Mozes: 'Ik ben barmhartig voor wie ik barmhartig wil zijn, ik schenk genade aan wie ik genade wil schenken.' ¹⁶ Alles hangt dus af van God en zijn barmhartigheid, niet van de wil of de inspanning van de mens. ¹⁷ Zo zegt hij volgens de Schrift tegen de farao: 'Ik heb u alleen maar aangesteld om u mijn macht te tonen en om iedereen op aarde te laten weten wie ik ben.' ¹⁸ Dus God is barmhartig voor wie hij wil en maakt halsstarrig wie hij wil.

¹⁹ Maar nu zult u vragen: 'Waarom roept God ons dan nog ter verantwoording? Niemand gaat toch in tegen zijn wil?' ²⁰ Wie bent u eigenlijk dat u, een mens, iets tegen God zou inbrengen? Vraagt het aardewerk soms aan de pottenbakker: 'Waarom hebt u me gemaakt zoals ik eruitzie?' ²¹ Heeft de pottenbakker niet de vrijheid om van dezelfde klomp klei zowel een kostbare vaas als een alledaagse pot te maken? ²² God heeft degenen die het voorwerp van zijn toorn zijn en die hij heeft bestemd voor de ondergang, met veel geduld verdragen omdat hij zijn toorn ook wil tonen en zijn macht kenbaar wil maken. ²³ En omdat hij zijn overweldigende majesteit wil tonen, heeft hij degenen die het voorwerp zijn van zijn barmhartigheid ertoe voorbestemd om in zijn majesteit te delen. ²⁴ Hen heeft hij ook geroepen: ons, die niet alleen uit het Joodse volk afkomstig zijn, maar uit alle volken, ²⁵ zoals ook bij Hosea staat geschreven: 'Wat mijn volk niet was, zal ik mijn volk noemen; wie mijn geliefde niet was, zal ik mijn geliefde noemen. ²⁶ En waar tegen hen gezegd is: "Jullie zijn mijn volk niet," zullen ze kinderen van de levende God worden genoemd.' ²⁷ En Jesaja roept over Israël uit: 'Al zou het volk van Israël zo talrijk zijn als zandkorrels aan de zee, slechts een klein deel zal worden gered. ²⁸ Want de Heer zal zijn woord op aarde gestand doen, onvoorwaardelijk en onverkort.' ²⁹ En zoals Jesaja al heeft gezegd: 'Had de Heer van de hemelse machten ons geen nageslacht gelaten, het zou ons zijn vergaan als Sodom en Gomorra.'
(Romeinen 9:14-29)

God wordt hier vergeleken met een pottenbakker die met zijn materiaal doet wat hij wil. Zo gaat God ook met mensen om. In zijn barmhartigheid kiest Hij mensen uit om zijn overweldigende majesteit te tonen, maar Hij laat ook mensen zitten waar ze zaten om zo zijn toorn te laten zien. God kiest uit, maar even later kan Hij die verkiezing omdraaien. Dat zien we in het vervolg van de tekst. 'Wat niet mijn volk was, zal ik mijn volk noemen' God heeft Israël als zijn volk uitverkoren, het is zijn oogappel. In het Oude Testament zien we keer op keer hoe God zijn liefde aan zijn volk verklaard. In het Nieuwe Testament lijkt die liefde over te gaan. God legt een sluier over zijn eigen volk, zodat er maar weinig Israëlieten tot geloof in Jezus Christus komen. Het omgekeerde doet God met de andere volken. Wie mijn geliefde niet was, zal ik mijn geliefde noemen. Zij zullen kinderen van de levende God genoemd worden. In het nieuwe Testament lijkt het erop dat de andere volken voorrang krijgen op Israël. Velen uit de heidense volken komen tot geloof. God draait zijn verkiezing om, zodat Israël niet eeuw in eeuw uit wordt voorgetrokken, maar dat alle andere volken ook een kans krijgen. God verkiest velen uit de van oorsprong heidense volken.

God laat zijn liefde en toorn blijken door sommige mensen te verkiezen boven andere. Zo laat Hij enerzijds in de behandeling van zijn geliefden zien hoe overweldigend zijn majesteit is en anderzijds laat Hij in de afwijzing van allen die een voorwerp zijn van zijn toorn zien hoe groot zijn macht is. Op de plaats die God ons gunt, moet ieder mens zijn eigen verantwoordelijkheid waar maken. Wie uitverkoren is, krijgt een zware taak. Adeldom verplicht. Wie gepasseerd wordt, krijgt eveneens een zware taak. Zonder Gods licht, moet hij zijn weg in deze wereld vinden en aan de hand van morele wetten het goede proberen te doen. Zowel de uitverkoren als de gepasseerden zullen elk worden beoordeeld, waarbij de moeilijkheidsgraad van hun leven zeker mee gaat tellen. In Matteüs 25 lezen we dat ook mensen aangenomen zullen worden die Jezus niet kennen. Op basis van hun goede werken gedaan aan Gods kinderen, krijgen ze toegang tot Gods koninkrijk.

Ik denk dat de verkiezing en de verwerping veroorzaakt is door de zondeval. Vóór de zondeval was er geen sprake van verkiezing noch van verwerping. Na de jongste dag, na de voltooiing van Gods vrede, zal er ook geen verkiezing noch verwerping meer zijn. Niemand zal dan worden afgewezen. Alle relaties zullen dan altijd even liefdevol zijn. Gezien deze gedachten, lijkt het mij logisch om te stellen dat de verkiezing en verwerping zich beperkt vanaf de zondeval tot aan het einde van het laatste oordeel. God is nu onze pottenbakker en Hij geeft alle uitverkoren mensen een belangrijke rol, waarin zij zich mogen uitleven tot eer van Hem. God is ook de pottenbakker van de mensen die Hij grotendeels passeert, zodat er altijd wel mensen rondom ons zijn waaraan we kunnen zien wat een leven zonder God inhoudt. Deze tweedeling houdt ons scherp en het plaatst ons voor de geweldige taak die vaak onoverbrugbare kloof te slechten. We leren zo inzien dat alleen Jezus, door de werking van de heilige Geest, dit kan. Deze tweedeling is alleen nuttig tot aan de jongste dag. Daarom denk ik dat de uitverkiezing en de verwerping doorloopt tot aan de jongste dag, tot aan het moment dat de schapen van de bokken worden gescheiden. Daarna volgt het laatste oordeel, waarbij Gods heiligen zullen worden ingeschakeld.

Laten we nu de volgende tekst overdenken: "En Jesaja roept over Israël uit: 'Al zou het volk van Israël zo talrijk zijn als zandkorrels aan de zee, slechts een klein deel zal worden gered.' Israël moet zich niet verheffen boven de andere volken, want slechts een klein deel zal worden gered.

Verderop lezen we echter dat héél Israël zal worden gered.

25 Er is, broeders en zusters, een goddelijk geheim dat ik u niet wil onthouden, omdat ik wil voorkomen dat u op uw eigen inzicht afgaat. Slechts een deel van Israël werd onbuigzaam, en dat alleen tot het moment dat alle heidenen zijn toegetreden. 26 Dan zal heel Israël worden gered, zoals ook geschreven staat: 'De redder zal uit Sion komen, en wentelt dan de schuld af van Jakobs nageslacht. (Romeinen 11:25-26)

Paulus onthult hier een goddelijk geheim. Héél Israël zal behouden worden.

Hoe dan?

En hoe is dan de aangehaalde tekst uit Jesaja te verklaren?

Ik denk dat in eerste instantie slechts een klein deel van de Joden zal worden gered en direct na hun sterven in de hemel zullen worden opgenomen. Wie weigert om Jezus als zijn Redder aan te nemen, wordt niet direct gered.

Maar na de jongste dag ontstaat er een nieuwe situatie. Alle heidenen zijn dan toegetreden en komen voor God te staan. Allen wacht het eindoordeel.

Ook alle Joden zullen dan opstaan en ook hen wacht het eindoordeel.

Omdat Jezus de vloek heeft gedragen, is de angel eruit.

Gods toorn is al lang afgewimpeld.

Vandaar dat het eindoordeel mild, barmhartig en rechtvaardig zal zijn.

Na de rechtvaardige straf zal een traject van heling en verzoening moeten worden doorlopen.

De Joden zullen geconfronteerd worden met allen die hen verdrukten.

De onderdrukkers zullen aan die confrontatie meer pijn lijden dan de verdrukten.

Uiteindelijk zal iedereen Jezus als hun HEER erkennen en volmondig Hem loven.

Op dat moment zal heel Israël behouden zijn.

Paulus mocht ons dit geheim openbaren.

Dit reikt ons en elke Jood een geweldig perspectief aan, iedereen wordt behouden.

Wij moeten ons realiseren dat iedereen die de ander onderdrukt, eens met die ander geconfronteerd zal worden.

In onze wereld is veel sprake van ongelijkheid. We zullen eens worden geconfronteerd met allen die wij tekort hebben gedaan.

Jezus hield ons niet voor niets de gelijkenis van de arme Lazarus en de rijke man voor. Je kan beter staan in de schoenen van de arme Lazarus dan in die van de rijke man. Want eens zul je elkaar ontmoeten.

Laten we vervolgens de tweede verwijstekst bekijken:

8 En: 'Het is een steen waarover men struikelt, een rotsblok waaraan men zich stoot.' Zij struikelen omdat ze Gods woord niet gehoorzamen, daartoe zijn ze bestemd. 9 Maar u bent een uitverkoren geslacht, een koninkrijk van priesters, een heilige natie, een volk dat God zich verworven heeft om de grote daden te verkondigen van hem die u uit de duisternis heeft geroepen naar zijn wonderbaarlijke licht. 10 Eens was u geen volk, nu bent u Gods volk; eens viel Gods ontferming u niet ten deel, nu wordt zijn ontferming u geschonken. (1Petrus 2:2-10)

Hier kunnen we nu korter bij stilstaan, omdat hier veel herhaald wordt wat al bij de eerste verwijst tekst ter sprake kwam.

Velen zullen struikelen over Gods woord en God laat weten dat, als dit gebeurt, zij daartoe bestemd zijn.

Geloven zou al te eenvoudig worden als massa's mensen zich zouden bekeren.

Niet iedereen kan priester zijn, niet iedereen kan koning worden.

Een koning moet onderdanen hebben en een priester moet een geestelijke gemeenschap leiden.

Door de verschillende onderscheiden taken bouwt God aan zijn koninkrijk.

Dus verschil moet er zijn.

Maar na de jongste dag wordt alles anders.

Niet de beklede functie zal dan bepalend zijn voor de beloning dan wel voor de straf, maar de liefde tot God.

Wie struikelt over Gods woord, zal ook een rechtvaardig oordeel ondergaan.

Dat oordeel zal uiteindelijk ook gericht zijn op de erkenning van de waarheid.

Na de jongste dag zullen alle struikelblokken worden weggenomen.

Alle heiligen zullen zich daarvoor inspannen.

Gelovige ouders zullen hun ongelovigen kinderen terugzien en hen verder helpen.

Want niemand kan worden gemist.

Laten nu **NGB art. 37** bekijken met het oog op de verwerping.

Artikel 37 - Het laatste oordeel

Tenslotte geloven wij in overeenstemming met Gods Woord, dat als de door de Heer bepaalde tijd — die aan alle schepselen onbekend is — gekomen en het getal van de uitverkorenen vol zal zijn, onze Here Jezus Christus uit de hemel zal komen, lichamelijk en zichtbaar, op dezelfde wijze als Hij naar de hemel is opgevaren (Hand. 1:11), met grote heerlijkheid en majesteit. Hij zal Zich openbaren als Rechter over levenden en doden, terwijl Hij deze oude wereld in vuur en vlam zet om haar te zuiveren.

Dan zullen voor deze grote Rechter persoonlijk verschijnen alle mensen die ooit geleefd hebben: mannen, vrouwen en kinderen, gedagvaard door de stem van een aartsengel en het geklank van een goddelijke bazuin (1 Tess. 4:16). Want al de gestorvenen zullen uit de aarde verrijzen en de zielen zullen verenigd worden met het eigen lichaam waarin zij geleefd hebben. Zij die dan nog leven zullen niet sterven zoals de anderen, maar in één ogenblik veranderd worden en van vergankelijk onvergankelijk worden.

Dan zullen de boeken geopend en de doden geoordeeld worden (Openb. 20:12) naar wat zij in deze wereld gedaan hebben, hetzij goed hetzij kwaad¹⁰ (2 Kor. 5:10). Ja, de mensen zullen rekenschap moeten geven van elk ijdel woord dat zij gesproken hebben (Matt. 12:36), al vindt de wereld zulk spreken slechts spel en tijdverdrijf. Dan zal wat door de mensen in het verborgen bedreven is, ook hun huichelarij, openlijk voor allen aan het licht gebracht worden.

Terecht is daarom de gedachte aan dit oordeel schrikwekkend en angstaanjagend voor de slechte en goddeloze mensen, maar de rechtvaardigen en uitverkorenen verlangen er vurig naar en putten er rijke troost uit. Hun verlossing zal dan immers helemaal voltooid worden en zij zullen dan de vruchten van hun moeitelijke arbeid ontvangen. Hun onschuld zal dan door allen worden erkend en zij zullen zien de verschrikkelijke manier waarop God Zich wreekt op de goddelozen, die hen in deze wereld getiranniseerd, verdrukt en gekweld hebben¹³. Die zullen tot erkenning van hun schuld gebracht worden, door het getuigenis van hun eigen geweten.

Zij zullen wel onsterfelijk worden, maar alleen om gepijnigd te worden in het eeuwige vuur¹⁴, dat voor de duivel en zijn engelen bereid is¹⁵ (Matt. 25:41). De gelovigen en uitverkorenen daarentegen zullen gekroond worden met heerlijkheid en eer. De Zoon van God zal hun naam belijden voor God, zijn Vader (Matt. 10:32), en zijn uitverkoren engelen, en God zal alle tranen van hun ogen afwissen (Openb. 21:4). Dan zal blijken dat hun zaak, die nu door veel rechters en overheden als ketters en goddeloos veroordeeld wordt, de zaak van de Zoon van God is. En als een genadige beloning zal de Heer hun zo'n heerlijkheid doen bezitten als in het hart van een mens nooit zou kunnen opkomen. Daarom verwachten wij die grote dag met sterk verlangen, om ten volle te genieten de beloften van God in Jezus Christus, onze Here.

¹³ Opb. 15:4; 18:20.

¹⁴ Mat. 13:41, 42; Mar. 9:48; Luc. 16:23-28; Opb. 21:8.

¹⁵ Opb. 20:10.

God gaat zich wreken op alle goddelozen. We kijken naar de verwijsteksten bij 13.

⁴ Wie zou u, Heer, niet vereren, uw naam niet prijzen?
Want u alleen bent heilig.
Alle volken zullen komen en zich voor u neerbuigen,
want uw rechtvaardige daden zijn geopenbaard.'
(Openbaring 15:4)

²⁰ Juich om haar, hemel, juich heiligen, apostelen en profeten! Het vonnis dat zij jullie had toebedacht, heeft God aan haar voltrokken.' (Openbaring 18:20)

Gods gerechtvaardigde daden zullen openbaard worden. Zo ook de vernietiging van de grote stad Babylon.

Ik denk dat de grote stad Babylon in de eindtijd, net vóór de jongste dag, totaal vernietigd zal worden.

Op de jongste dag en gedurende een langere tijd die daarop volgt, zal iedereen terug kunnen kijken op alles op er op aarde heeft plaatsgevonden. Zo kunnen ze dan ook terugkijken op de val van de grote stad Babylon.

De heiligen, apostelen en profeten worden op dat moment opgeroepen om over Gods gerechtvaardigde straf te juichen.

Ze moeten gaan juichen over de straffen die God al voltrokken heeft.

Daar gaat het in Openbaring 18:20 over.

⁴¹ de Mensenzoon zal zijn engelen eropuit sturen, en ze zullen uit zijn koninkrijk allen die anderen ten val hebben gebracht en de wetten hebben verkracht bijeenbrengen ⁴² en hen in de vuuroven werpen; daar zullen ze jammeren en knarsetanden. (Matteüs 13:41-42)

in de Gehenna geworpen worden, **48** waar de wormen blijven knagen en het vuur niet dooft. (Marcus 9:47b-48)

23 Toen hij in het dodenrijk, waar hij hevig gekweld werd, zijn ogen opsloeg, zag hij in de verte Abraham met Lazarus aan zijn zijde. **24** Hij riep: "Vader Abraham, heb medelijden met mij en stuur Lazarus naar me toe. Laat hem het topje van zijn vinger in water dompelen om mijn tong te verkoelen, want ik lijd pijn in deze vlammen." **25** Maar Abraham zei: "Kind, bedenk wel dat jij je deel van het goede al tijdens je leven hebt ontvangen, terwijl Lazarus niets dan ongeluk heeft gekend; nu vindt hij hier troost, maar lijd jij pijn. **26** Bovendien ligt er een wijde kloof tussen ons en jullie, zodat wie van hier naar jullie wil gaan dat niet kan, en ook niemand van jullie naar ons kan oversteken." **27** Toen zei de rijke man: "Dan smee ik u, vader, dat u hem naar het huis van mijn vader stuurt, **28** want ik heb nog vijf broers. Hij kan hen dan waarschuwen, zodat ze niet net als ik in dit oord van martelingen terechtkomen." (Lucas 16:23-28)

8 Maar voor hen die laf en trouweloos zijn geweest, die zich hebben ingelaten met gruwelijke dingen, met moord, ontucht, toverij of afgodendienst, voor allen die de leugen hebben gediend: hun deel is de vuurpoel met brandende zwavel, dat is de tweede dood.' (Openbaring 21:8)

In deze vier verwijsteksten gaat het over de vuuroven, de Gehenna, het dodenrijk en de vuurpoel met brandende zwavel.

Er gaat een suggestie vanuit dat ze allemaal voor hetzelfde staan.

Maar niets is minder waar.

We zullen deze verwijsteksten een voor een bekijken.

In Matteüs 13 legt Jezus de gelijkenis uit en Hij geeft aan dat dit gaat spelen bij de voltooiing van de wereld, dan zal de oogst worden binnengebracht door zijn engelen.

Die engelen zullen alle ongelovigen verzamelen en in de vuuroven werpen. Dit zal op en rondom de jongste dag gebeuren.

In Marcus 9 waarschuwt Jezus voor de Gehenna, waar de wormen blijven knagen en het vuur niet dooft.

De Gehenna (de hel) is een verschrikkelijk oord. Jezus heeft er veel over gesproken en voor gewaarschuwd. Iedereen die fout handelt en verworpen wordt, komt terecht in de Gehenna.

Direct na het sterven wordt er een tussenvonnis gevelde en velen zullen niet aan de Gehenna ontkomen. Daar ontvangen zij straf en blijven in hechtenis tot aan de jongste dag.

Dan zullen ook zij opstaan uit de dood.

Op dat moment heeft de worm niets meer om te knagen en het vuur niets meer om te kunnen verbranden, want dan raakt de Gehenna leeg.

In Lucas 16 lezen we over een rijke man die zich in het dodenrijk bevindt en die in de verte Abraham met Lazarus aan zijn zijde ziet zitten.

De rijke man wordt hevig gekweld en lijdt in de vlammen ontzettend veel pijn.

De kloof tussen de rijke man en de arme Lazarus blijkt op dat moment onoverbrugbaar.

De rijke man bevindt zich in de Gehenna en de arme Lazarus in de hemel.

Deze gelijkenis van Jezus loopt niet door tot na de jongste dag. Het is een momentopname.

Uit de latere openbaring weten we dat zowel de arme Lazarus als de rijke man op of direct na de jongste dag zullen opstaan. Dan zullen ze elkaar op een gegeven moment opnieuw ontmoeten.

In Openbaring 21 vinden we een beschrijving van het laatste oordeel, dat plaats vindt op de jongste dag. De schapen en bokken zullen dan van elkaar gescheiden worden. De bokken komen in de vuurpoel terecht. Een vuurpoel met brandend zwavel, dat getypeerd kan worden als de tweede dood.

Tussenbalans.

Ik denk dat de Gehenna hetzelfde is als de duisternis, als de uiterste duisternis (Matteüs 8:12).

Dat is de verzamelplek voor alle onheiligen tot aan de jongste dag.

Op die dag zullen ze de Gehenna verlaten en opstaan op de nieuwe hemel en de nieuwe aarde.

Dan wacht iedereen het eindoordeel.

De onheiligen zullen dan afgevoerd worden naar de vuurpoel, dan wel naar de vuuroven.

Ik denk dat de vuurpoel voor hetzelfde staat als de vuuroven.

Laten we vervolgens kijken naar verwijstekst 15 en naar Matteüs 25:41:

10 En de duivel, die hen misleidde, wordt in de poel van vuur en zwavel gegooid, bij het beest en de valse profeet. Daar zullen ze dag en nacht worden gepijnigd, tot in eeuwigheid. (Openbaring 20:10)

41 Daarop zal hij ook de groep aan zijn linkerzijde toespreken: "Jullie zijn vervloekt, verdwijnt uit mijn ogen naar het eeuwige vuur dat bestemd is voor de duivel en zijn engelen. (Matteüs 25:41)

Ik denk dat we de poel van vuur en zwavel moeten onderscheiden van de vuurpoel, en zelfs moeten onderscheiden van de vuurpoel met brandend zwavel.

In de poel van vuur en zwavel is het vuur het heetst en de straf het groots, daarin belanden de duivel, bij het beest en de valse profeet.

In de vuurpoel met brandend zwavel is het vuur iets milder en de straf minder hevig.

In enkel de vuurpoel, zonder brandend zwavel, is het vuur nog zachter en de straf nog milder.

We weten dat God rechtvaardig zal straffen en dat Hij straffen zal toekennen in vele gradaties.

Vandaar, denk ik, dit onderscheid tussen de poel van vuur en zwavel, de vuurpoel met brandend zwavel en de vuurpoel.

Maar ze onderscheiden zich niet alleen van elkaar, ze hebben ook iets gemeenschappelijks: vuur. Wat moeten we bij dit vuur voorstellen?

Ik denk dat het Gods heilige engelen zijn, die eeuwig heilig blijven en waarop elke onheiligheid verbrandt. Gods heilige engelen vertonen de vuurgloed van Zijn heiligheid.

Zij zullen straffen en reinigen, maar omdat de duivel, het beest en de valse profeet onverbeterlijk zijn, zullen zij voor eeuwig in de handen van Gods heilige engelen blijven.

Laten we eerst teksten bekijken die deze exegese ondersteunen:

Dan komt hij in een vlamvend vuur en omringd door engelen, door wie hij zijn macht manifesteert; dan straft hij hen die God niet erkennen en het evangelie van onze Heer Jezus niet gehoorzamen. (2 Tesselonicienzen 1:7-8)

7 Over de engelen zegt hij: 'Die zijn engelen inzet als windvlagen, en zijn dienaren als een vlamvend vuur.' (Hebreeënen 1:7)

Bij Jezus' terugkomst wordt Hij omringt door engelen die Hem mee gaan helpen om de straf uit te voeren. Het zijn heilige engelen die elke onheiligheid in vuur doen opgaan. Tijdens hun reinigungsactie zijn ze te typeren als vuur, als vlammend vuur.

Ik denk dat we bij het eeuwige vuur in Matteüs 25 moeten denken aan Gods heilige engelen.

De duivel en al zijn engelen vallen in de handen van Gods heilige engelen, voor eeuwig.

Dat is hun bestemming, hun eindbestemming.

Verder zien we dan dat ook allen die aan de linkerkant staan, de vervloekten, weggestuurd worden naar Gods heilige engelen.

Gods heiligen engelen hebben het zowel voor het zeggen in de poel van vuur en zwavel, als in de vuurpoel met brandend zwavel als in de vuurpoel.

Omdat Gods heilige engelen overal dezelfde maatstaf van heiligheid aanleggen, zullen ook de vervloekten kennis kunnen nemen van de maatstaf die de duivel en zijn engelen zal worden voorgehouden.

Gods heilige engelen zijn zo machtig talrijk dat ze iedereen kunnen straffen, zelfs de duivel en zijn engelen. Het tekstdeel 'naar het eeuwige vuur dat bestemd is voor de duivel en zijn engelen' moet als zodanig worden geïnterpreteerd. Gods heilige engelen zijn zo machtig en talrijk, ze zijn de bestemming voor de duivel en zijn engelen.

Zo geïnterpreteerd blijft het logisch om de poel van vuur en zwavel te blijven onderscheiden van de vuurpoel. De vervloekten, de verworpenen, de onheiligen worden opgevangen in een ander oord dan de duivel met zijn engelen.

Van K. Schilder is bekend, dat hij de bestraffing niet in handen legt bij de duivel omdat deze nooit rechtvaardig en gradueel zou kunnen straffen. De duivel en de onheiligen worden dan ook niet in een ruimte ondergebracht, waar ze de rechtvaardige bestraffing zouden kunnen frustreren.

Conclusie:

Calvin leefde in een tijd waarin mensen nog op de brandstapel werden gestraft.

Tegenwoordig vinden we dat een onmenselijke straf.

Zo veranderen we.

In de meeste westerse landen is de doodstraf afgeschaft en zelfs een levenslange gevangenisstraf wordt als iets onmenselijks ervaren.

Gezien deze veranderende opvattingen is het voor velen moeilijk verteerbaar om aan eeuwige gruwelijke straffen te denken.

Ik denk dat Calvin door zijn tijd is beïnvloed en dat ook ik de invloed van mijn tijd onderga.

Ik kan dan ook de liefdevolle God niet meer rijmen met een God die miljarden mensen op een gruwelijke manier afstraft. Zelfs niet, als er geponeerd wordt dat ze er zelf voor hebben gekozen.

Want God kan elke wil van elk mens beïnvloeden en herstellen.

Ik denk dan ook, dat we te snel onze conclusies trekken.

Na de jongste dag kan en zal God verdergaan en verder borduren op de stappen die wij nu zetten.

Uiteindelijk zal elke knie zich buigen en Hem loven.

4. De goddelijk uitverkiezing en verwerping in het licht van Dordtse Leerregels, hoofdstuk 1.6,10

Laten we eerst artikel 6 van hoofdstuk 1 lezen:

Artikel 6

God schenkt in dit leven aan sommigen het geloof, terwijl Hij het aan anderen onthoudt. Dit vloeit voort uit zijn eeuwig besluit ¹. Want de Schrift zegt, dat al zijn werken Hem van eeuwigheid bekend zijn (Hand. 15:18), en dat Hij alles werkt naar de raad van zijn wil (Ef. 1:11).

Overeenkomstig dat besluit vermurwt Hij in zijn genade de harten van de uitverkorenen, hoe hard die ook zijn, en buigt Hij ze om te geloven. Maar volgens datzelfde besluit laat Hij hen die niet zijn uitverkoren, uit kracht van zijn rechtvaardig oordeel over aan eigen slechtheid en hardheid. Juist hier komt voor ons de ondoorgroendelijke, even barmhartige als rechtvaardige beslissing van God aan het licht, waarbij Hij onderscheid gemaakt heeft tussen mensen, die allen evenzeer verloren zondaren zijn. Dit is het besluit van de uitverkiezing en de verwerping, dat in het Woord van God geopenbaard is. Terwijl slechte, verdorven en onstandvastige mensen dit besluit verdraaien tot hun eigen verderf, ontvangen heiligen en godvrezenden daardoor een onuitsprekelijke troost.

¹ Hand. 13:48; 1 Pet. 2:8.

Vervolgens lezen de twee verwijsteksten en de twee die in de tekst zijn opgenomen:

⁴⁸ Toen de heidenen dit hoorden, verheugden ze zich en spraken ze vol lof over het woord van de Heer, en allen die voor het eeuwige leven bestemd waren aanvaardden het geloof. (Handelingen 13:48)

¹⁶ "Dan keer ik terug op mijn schreden. Ik zal het vervallen huis van David herbouwen, uit het puin zal ik het weer opbouwen. Ik zal dit huis doen herrijzen, ¹⁷⁻¹⁸ zodat de mensen die overgebleven zijn de Heer zullen zoeken, evenals alle heidenen over wie mijn naam is uitgeroepen. Zo spreekt de Heer, die dit van oudsher heeft aangekondigd." ¹⁸ [¹⁷⁻¹⁸] (Handelingen 15:16-18)

¹¹ In hem heeft God, die alles naar zijn wil en besluit tot stand brengt, ons de bestemming toebedeeld ¹² om vanaf het begin onze hoop te vestigen op Christus, tot eer van Gods grootheid. (Efeziërs 1:11-12)

⁸ En: 'Het is een steen waarover men struikelt, een rotsblok waaraan men zich stoot.' Zij struikelen omdat ze Gods woord niet gehoorzamen, daartoe zijn ze bestemd. (1 Petrus 2:8)

Algemeen geldt het idee dat de verwerping voortvloeit uit de uitverkiezing.

De verwerping is ondergeschikt aan de uitverkiezing. (zie DE DORDTSE LEERREGELS toegelicht door ds. J.G. Feenstra)

Al eerder heb ik geschreven dat ik deze redentatie niet volg vanwege de logica van de bonbondoos met meerdere lagen. Wie een bonbon kiest, kan later de volgende kiezen, enzovoort.

Wie kiest, kan ook uiteindelijk allen verkiezen.

We constateren dat God onderscheidt maakt tussen mensen, en we concluderen hieruit terecht dat dit onderscheid leidt tot verkiezing en verwerping.

Het is dan ook een eeuwig besluit, een besluit dat genomen is en uitgevoerd zou worden als een of meer van de te voren voorziene scenario's werkelijkheid zou worden.

In het geval van de zondeval moesten de mensen echt het onderscheid gaan leren gaan zien tussen goed en kwaad.

Om dit te realiseren heeft God Zijn volk uitgekozen, die Hij generatie na generatie heeft onderricht. Hij heeft Israël zijn wetten gegeven. Leidslieden, priesters, koningen en profeten heeft Hij hen gegeven. Zo heeft Hij aan hen zijn woord ontvouwd, om hen van alles te leren en om hen als eerste zijn heilsplan bekend te maken.

In eerste instantie richtte God zich exclusief op zijn volk Israël.

In Handeling 15 zien we dat God zijn verkiezing verbreedt tot alle heidense volken.

Hij zal het vervallen huis van David gaan herbouwen, zodat de mensen die overgebleven zijn de HEER zullen zoeken, evenals alle heidenen over wie mijn naam is uitgeroepen.

Wanneer zal dit gebeuren?

In Handelingen 15 wordt Amos 9:11-12 geciteerd. De Studiebijbel noteert daarbij het volgende:

Amos 9:11 **Dan:** lett. 'op die dag': deze uitdrukking bij de profeten ziet op de heilstijd in de verre toekomst (vgl. Jes. 2:11 en aantekening)

Jesaja 2:11 de dag: deze uitdrukking komt in hs 2-4 zevenmaal voor (v.12,17,20; 3:7 (daar vertaald als 'dan'), 18; 4:1-2) en heeft betrekking op de dag van de HEER (zie v. 12, 13:6 en aantekening), de oordeelsdag.

Gezien deze exegese mogen we bij Handelingen 15:16 lezen: "Op **de jongste dag** keer Ik terug op mijn schreden. Ik zal het vervallen huis van David herbouwen, uit het puin zal Ik het weer bouwen. Ik zal dit huis doen herrijzen, zodat de mensen die overgebleven zijn de Heer zullen zoeken, evenals alle heidenen over wie mijn naam is uitgeroepen.

Zo spreekt de Heer, die dit van oudsher heeft aangekondigd.

Hier staat het dan: Op de jongste dag zal het nieuwe Jeruzalem neerdalen en daarover zal Jezus, de zoon van David, de scepter zwaaien. Op die dag wordt het vervallen huis van David herbouwd. God zal dit huis doen herrijzen, zodat de mensen buiten de poorten van het nieuwe Jeruzalem de Heer zullen zoeken.

Als we de bovenstaande exegese volgen, zijn de volgende verzen gemakkelijk te begrijpen.

In **Efeziërs 1** lezen we dat God iedereen een bestemming heeft toebedeeld om tot Zijn eer te komen. God heeft alles in handen en Hij gebruikt iedereen, zelfs de mensen die Hij in eerste instantie heeft verworpen.

Kijk maar naar het gevallen huis van David. Veel Joden hebben Jezus genegeerd en Jeruzalem is meerdere malen verwoest. En toch, zal de HEER Jeruzalem herbouwen en heel Israël zal gered worden.

Kijk maar eens naar de vervloekten. Zij zullen op de jongste dag opstaan uit de dood en zij zullen de meest verschrikkelijke verhalen gaan vertellen over wat zij in de hel hebben meegemaakt.

Op die manier zullen zij ook de heiligen laten weten waarvan zij door Jezus verlost zijn.

Pas na de jongste dag zal iedereen gaan beseffen waarvan Jezus hen verlost heeft.

Dit alles tot Gods eer.

Zo zullen die verworpenen, evenals alle Joden die Jezus hebben afgewezen, de Heer gaan zoeken. Na alle ellende die ze hebben meegemaakt, zullen ze God zoeken en vinden.

In 1 Petrus 2 lezen we over de steen waaraan men zich stoot. We weten dat Jezus Christus de steen is waaraan zich inmiddels velen miljoenen, zo niet miljarden mensen hebben gestoten. Jezus Christus is de enige persoon die kan en zal redden.

Maar we weten ook dat Jezus het op zijn eigen manier doet.
Hij verlost Johannes de Doper niet uit de gevangenis.
Jezus leert ons dan al met nieuwe ogen kijken.
Nadat Johannes de Doper onthoofd werd, is hij direct in de hemel opgenomen.
Het leven na dit leven is veel beter dan wat wij ons er hier op aarde van kunnen voorstellen.
Vanuit de hemel heeft Johannes de Doper Jezus kunnen volgen.
Na de kruisiging was hij een van de eersten die Jezus' woorden 'Het is volbracht' begreep.
Johannes de Doper heeft in de hemel meer genoten dan dat hij hier op aarde langer was blijven leven. Jezus kiest de beste weg.

Met dit voorbeeld wil ik aangeven dat we Jezus niet altijd begrijpen.
Evenwel, we moeten leren vertrouwen dat Hij het beste met de zijnen beoogt.
Nu terug naar die miljarden mensen die over Jezus struikelen.
Voor al die miljarden mensen is dit verschrikkelijk, vooral voor hen die Jezus bewust afwijzen.
Na de jongste dag zullen ze dit gaan inzien en dan zal de Heer hen alsnog roepen.
Daartoe zijn zij bestemd.
Zij zullen als laatsten toetreden en wat hen dan wacht dat heeft God ons niet geopenbaard.
Op de nieuwe hemel en de nieuwe aarde kan niemand gemist worden.
We zullen elkaar herkennen.
Daarom is het goed om nu al iedereen lief te hebben.

In de uitverkiezing moeten we het welbehagen van God leren zien.
God is goed en rechtvaardig, Hij geeft aan dat Hij zonder aanzien des persoons handelt.
(Deuteronomium 1:17). Hoe is de uitverkiezing daarmee te rijmen?
Laten we daartoe kijken naar art. 10 van de Dordtse Leerregels.

Artikel 10

De oorzaak van deze genadige uitverkiezing is alleen het welbehagen van God. Dit bestaat niet hierin, dat Hij uit alle mogelijke voorwaarden enige eigenschappen of prestaties van mensen heeft uitgekozen tot een voorwaarde voor het ontvangen van het heil. Integendeel, dit welbehagen bestaat hierin, dat Hij bepaalde personen uit de hele zondige mensheid tot zijn eigendom aangenomen heeft. Er staat immers geschreven: *Want toen de kinderen nog niet geboren waren en goed noch kwaad hadden gedaan... werd tot haar (namelijk Rebekka) gezegd: de oudste zal de jongste dienstbaar zijn, gelijk geschreven staat: Jakob heb Ik liefgehad, maar Ezau heb Ik gehaat* (Rom. 9:11-13) ¹. En: Allen die bestemd waren ten eeuwig leven, kwamen tot geloof (Hand. 13:48).

¹ Gen. 25:23; Mal. 1:2, 3.

Laten we ook de verwijsteksten bekijken:

23 De HEER zei tegen haar:

'Twee volken zijn er in je schoot,
volken die uiteengaan nog voor je hebt gebaard.
Het ene zal machtiger zijn dan het andere,
de oudste zal de jongste dienen.'
(Genesis 25:23)

2 Ik heb jullie lief – zegt de HEER –, en jullie zeggen: 'Waaruit blijkt die liefde dan?' Zijn Jakob en Esau geen broers? – spreekt de HEER. Toch heb ik Jakob liefgehad **3** en Esau gehaat. Van Esaus bergland maakte ik een wildernis, Edoms grondgebied heb ik aan de jakhalzen van de woestijn gegeven. (Maleachi 1:2-3)

48 Toen de heidenen dit hoorden, verheugden ze zich en spraken ze vol lof over het woord van de Heer, en allen die voor het eeuwige leven bestemd waren aanvaardden het geloof. (Handelingen 13:48)

Tijdens de oudtestamentische periode bewijst Gods liefde zich met name in materiële zin.

Aan het eerste geboorterecht van Jakob waren veel materiële zegeningen gekoppeld.

Esau moest het met veel minder doen, zelfs als hij alles in het werk stelde om meer te krijgen, dan pakte God dat van hem af. Dat zien we in **Maleachi 1**.

Terugkijkend naar de hele geschiedenis van Esau en van zijn nageslacht, de Edomieten, valt op dat er geen sprake is geweest dat Esau Jakob heeft gediend of dat de Edomieten de Israëlieten hebben gediend. Ze vochten meer met elkaar dan dat de oudste de jongste heeft gediend.

Ik denk dat deze godsspraak nog in vervulling moet gaan.

Esau en zijn nageslacht hebben goddeloos geleefd en zullen na de jongste dag daarop worden afgerekend.

Ondanks veel vallen en opstaan hebben Jakob en zijn nageslacht veel dichterbij de HEER geleefd en ook zij zullen op de jongste dag worden afgerekend en hun loon ontvangen.

Ik denk dat dan pas Jakob over Esau gaat regeren en wel in een liefdevolle verhouding.

Esau en zijn nageslacht zullen uit liefde Jakob en zijn nakomelingen gaan dienen.

Gods beloften komen altijd uit.

Vandaar dat ik niet geloof dat Esau voor eeuwig verworpen is.

Na de jongste dag zal ook Esau opstaan en dan wacht hem ook een rechtvaardig oordeel.

Wat we in het hier en nu doen, dat heeft gevolgen voor het hiernamaals.

God kiest en reikt mensen hun rol aan, maar ook in de hem gegeven rol kan elk mens het verschil maken. Denk maar eens aan een vocalist die samen met anderen de Matthäus Passion moet uitvoeren. Nadat de dirigent nog enkele nuances heeft ingevuld, ligt bijna alles vast.

En toch, zelfs dan kan een vocalist zichzelf er nog volledig in kwijt.

Zijn inspanningen doen ertoe.

Zo gaat het ook met elk uitverkoren mens. God gunt hem een rol, maar hij moet er zelf iets van maken. Dat zien we bij Saul en bij David. De een verknoeit zijn opdracht, de ander herpakt zich en hij weet God tot aan zijn dood naast zich.

Ik denk dat **Genesis 25** een brug slaat die verder reikt dan de jongste dag.

Dan zal alles aan het licht komen en pas dan zullen we Gods welbehagen goed kunnen plaatsen.

God is soeverein en Hij werkt met mensen die Hij een eigen verantwoordelijkheid heeft gegeven.

Dat is het spannende.

God heeft Jakob en Esau elk een eigen taak toebedeeld en daarbij heeft Hij van te voren gezien dat Esau een minder goed karakter had dan Jakob.

Jakob was gewoon geschikter om het eerste geboorterecht te kunnen dragen.
God heeft dit zijn moeder Rebekka al laten weten voor de geboorte van de beide broers, zodat in de daarop volgende jaren het hele gezin op deze aanwijzing van God kon anticiperen.
We kennen het verloop.
Al struikelend zijn de aartsvaders verder gekomen in hun geloof.
God is hen nabij geweest en heeft hen gezegend.
Met Ismaël en Esau verliep het anders.
God heeft dat laten doorvertellen en optekenen, zodat generaties na hen daarvan zouden leren.
God verkiest en verwerpt om verschillen aan te brengen zodat het goede en het kwade duidelijk aan het licht kan komen.
Gods verkiezing en verwerping ondersteunen het leerproces waar iedereen na de jongste dag kennis van kan nemen. Het zal dan dienen als leermodel en wij zullen dan Gods besturende handen overal in kunnen ontdekken. We zullen dan het juiste zicht krijgen op het goede en het kwade.
Onze verlangens daaromtrent zullen ruimschoots worden vervuld.
Wellicht veel meer, dan dat we op dit moment willen.
Voor de zondige mens mogen Gods boeken wel gesloten blijven.
Als Hij alles maar binnen no time in orde maakt, dan is dat veel beter.
Maar, een geest met eeuwigheidswaarde laat zich niet zomaar omvormen.
Vandaar dat alle boeken zullen opengaan en alles aan het licht zal komen.
Vandaar dat de heiligen ingeschakeld zullen worden om over de onheiligen te oordelen.
Tijdens het laatste oordeel zal blijken dat er dan nog veel mogelijk is.

In **Handelingen 13** lezen we dat iedereen die voor het eeuwige leven bestemd waren het geloof aanvaarden.

Net voorafgaand aan deze tekst lezen we: Want de Heer heeft ons het volgende opgedragen: “Ik heb je bestemd tot een licht voor alle volken om redding te brengen, tot aan de uiteinden van de aarde.” Paulus en Barnabas leggen hier hun optreden uit in het licht van de opdracht van de dienaar van de Heer. (zie Studiebijbel) Opdracht en bestemming vallen hier samen.
Zo draagt God iedereen op om te geloven, als bestemming volgt dan het eeuwige leven.
Maar ook het omgekeerde klopt. Wie God uitverkoren heeft tot het eeuwige leven zal de opdracht om te geloven serieus oppakken.

Conclusie:

In deze beide artikelen van hoofdstuk 1 kijken de Dordtse Leerregels niet verder dan de jongste dag. Gods verkiezing en verwerping in het hier en nu is een Bijbels gegeven, alleen de verwerping is een afgeleide van de verkiezing.

Als de verkiezing na de jongste dag doorgaat, dan neemt het aantal verworpenen af.

Ik veronderstel dat uiteindelijk het aantal verworpenen tot nul zal afnemen.

Want elke knie zal zich buigen en iedereen zal God loven.

We geloven dat God iedereen zal laten opstaan en aan iedereen een onvergankelijk lichaam geeft. Ook weten we dat vrij kort daarna de duivel en al zijn trawanten zullen worden afgevoerd naar de poel van vuur en zwavel.

Op dat moment ontstaat er een ideale situatie om allen die nog niet tot geloof zijn gekomen, hen alsnog de grote werken van God uit te leggen en hen te bewegen om te gaan geloven.

De situatie is dan weliswaar ideaal, maar de harten kunnen ook dan nog hard zijn.

Sommigen zullen dan niet direct tot geloof komen en zullen zich in zichzelf opsluiten. Daarmee zullen ze zichzelf straffen.

Maar God laat het er nooit bij zitten. Hoe hard de harten ook zijn, Hij buigt ze op Zijn tijd om.

Hij schakelt daar alle gelovigen bij in, biddend en onderwijzend.

5. Afsluitende overwegingen.

Door de eeuwen heen is er al heel wat gewikt en gewogen.

De dubbele predestinatie roept keer op keer verzet op en het is een van de redenen waarom velen de kerk verlaten. Een God die al van te voren miljarden mensen verwerpt, kan geen God van liefde zijn. Zo'n God is ook niet rechtvaardig en barmhartig.

De dubbele predestinatie doet ook tekort aan Jezus' offer. Daar immers heeft Hij al Gods toorn gedragen om zo de hele wereld te redden.

Ik wil aan de hand van twee citaten nog enkele opmerkingen maken:

Het lijkt mij duidelijk dat ook hier de dogmatiek heerst over de exegese. Natuurlijk heeft Calvijn gelijk als hij opmerkt dat met Matteüs 25 niet alles gezegd is over de maatstaf die God hanteert voor het laatste oordeel. Het is ons inderdaad geraden om geen massieve dogmatische conclusies te trekken uit deze perikoop, al was het alleen maar omdat ook nog recht moet worden gedaan aan het evangelie van de rechtvaardiging van de goddeloze. Maar op zijn beurt ontkracht Calvijn dit gedeelte, doordat hij consequent terugredeneert van de werken naar het eeuwige besluit. Juist in zijn specifieke zeggingskracht had Matteüs 25 Calvijn voorzichtig moeten maken in het poneren van zijn leer van de dubbele predestinatie. Ik vind het een teken aan de wand dat hij zijn opponenten meent te kunnen weerleggen met de verwijzing naar de vroeggestorven kinderen van Sodom. Hebben die hun korte leven werkelijk doorgebracht in het atrium van de hel? Naar mijn besef extrapoleert Calvijn hier ten onrechte heilshistorische lijnen naar de eeuwigheid. En wat ik eigenlijk nog erger vindt: hij zegt het zonder compassie en aarzeling. Waarom heeft hij niet gezocht naar kieren in het evangelie om aan deze vreselijke conclusie te ontsnappen? Ik meen dat Calvijn op deze wijze een heilloze weg is ingeslagen. Daarmee heeft hij het nageslacht met een akelige erfenis opgezadeld. Dat valt des te meer te betreuren, omdat de visionaire dingen die hij zegt over de verkiezing van eeuwigheid, daardoor in de schaduw zijn komen te staan.

(Cgq blz. 58; citaat uit de biidrage van *Ad van der Dussen*)

U (ds. Frans Willem Verbaas) hebt Calvijns meest omstreden leerstuk, de dubbele predestinatie, tot thema van uw roman gemaakt. Wat is het dat u daarin aanspreekt?

„Aan de ene kant heb ik moeite met Calvijns ideeën over de predestinatie. Ik kan de leer van de verwerping niet rijmen met de trouw van God, Die zich in de Bijbel toch als Verbondsgod openbaart. Misschien zit het probleem vooral in het feit dat Calvijn te veel als een bèta dacht. De Bijbel is geen systeem, terwijl Calvijn altijd weer de neiging heeft om een systeem te bouwen.

Maar aan de andere kant herken ik ook belangrijke elementen in de predestinatieleer. Als de mens helemaal vrij is om zijn eigen lotsbestemming te bepalen, ligt de chaos op de loer. Daar was Calvijn bang voor en hij heeft voor een deel gelijk gekregen: we leven nu in een tijd van spirituele chaos, in de illusie dat ons leven –en de hele samenleving– maakbaar is. We hebben de plicht om ons te ontplooien, kinderen zijn een project geworden. Maar die hele manier van denken legt een enorme druk op ons, want wie

slaagt er nu echt in het leven? Hoe vaak denk je niet: Wat is er terechtgekomen van mijn idealen en plannen? Dat Amerikaanse maakbaarheidsdenken – als je maar wilt en gelooft, dan lukt het je ook – is gewoon niet wáár. Je kunt wel van alles willen en kiezen, maar het is God Die je leven bepaalt. Af en toe moet je geluk hebben, geluk krijgen.

Dat is het wat ik in Calvijns predestinatieleer herkende. Hij heeft de menselijke vrijheid ingekaderd in de verkiezende genade, in het heilsplan van God. Je kunt doen wat je wilt, maar je hebt je eigen lotsbestemming nooit in de hand. Die gedachte roept op tot een zekere nederigheid. Humilitas.”

(Uit het interview dat ds. Frans Willem Verbaas, schrijver van de historische roman “Heilig vuur” had met Enny de Bruijn.

Op internet te vinden met b.v. met de zoekterm: Geen heilige, geen schurk)

Kennelijk is Calvijn een bètadenker, die op een logische manier verschillende schriftteksten met elkaar wilde verbinden. Zo heeft hij veel teksten doordacht en al consequent terugredenerend deze verbonden met de eeuwige besluiten van God.

Calvijn extrapoleert hierbij vooral naar het verleden, naar Gods besluiten vóór de grondlegging van de wereld, naar de bestemming van de mens.

Het lijkt er soms op dat vóór de grondlegging van de wereld alles al voorzien was en vaststond.

Ik denk dat God miljarden scenario's heeft voorzien en dat zijn eeuwige besluiten vooral betrekking hebben op het einddoel.

God zal altijd zijn einddoel bereiken, ondanks het scenario dat zich in de loop van de tijden gaat onvouwen. De keuzes van de mensen hebben op dat einddoel geen invloed.

Wie gaat extrapoleren, moet zowel naar het verleden als naar de toekomst kijken.

Zowel naar het begin als naar het einde.

We moeten dan kijken naar wat God vóór de grondlegging van de wereld bepaald heeft, maar ook naar wat er tijdens en na het laatste oordeel zal plaatsvinden.

Ik heb al aangegeven dat er tijdens het laatste oordeel veel mogelijk is.

Iedereen zal zijn naaste herkennen.

Daarom lopen nu al onze belangen parallel met die van onze naaste.

De arme Lazarus en de rijke man zullen dan elkaar ook ontmoeten. Wellicht zal de rijke man de arme Lazarus het zevenvoudige vergoeden van wat hij hem tekort heeft gedaan.

De rijke man krijgt daar eeuwen de tijd voor, dus het komt binnen zijn mogelijkheden te liggen.

Maar ja, de Bijbel spreekt hier niet over.

We weten alleen dat alles goed zal komen.

Vroeger als kind werd je voorgehouden dat je van alles over de hemel mocht fantaseren en dat het in de hemel altijd nog veel fantastischer gaat worden dan wij nu voor mogelijk houden.

Ik fantaseer over de rijke man en de arme Lazarus. Het zijn de twee symboolfiguren uit een van de gelijkenissen van Jezus. Na hun sterven is de kloof tussen hen onoverbrugbaar groot. Lazarus is in de hemel en de rijke man ondergaat helse kwellingen.

Na de jongste dag verschuiven de panelen.

We mogen gaan extrapoleren, zodat de wereld wel redelijk en zedelijk in elkaar blijkt te zitten.

In het boek 'De stilte van God' schrijft Reinier Sonneveld het volgende:

'De wereld is van God en de logica ook'. (blz. 237)

De rede vormt geen bedreiging voor het geloof, alleen de manier waarop we die rede gebruiken moeten zo inzetten dat we God niet kleineren maar juist Hem alle eer geven.

Daarom ben ik niet gelukkig met de laatste conclusie van Ad van der Dussen:

Bidden voor vijanden: het is een van de vele blijken van de tegendraadsheid van het evangelie. De boodschap van Jezus Christus past niet op onze werkelijkheid, maar ontregelt haar. Calvijns verkiezingsleer is een moedige en diepzinnige poging die tegendraadsheid consequent uit te werken. Bij alles wat er tegenin gebracht kan worden, moet hem worden nagegeven dat het evangelie bij hem niet tam en burgerlijk wordt. De wereld zit niet redelijk en zedelijk in elkaar, maar zal alleen dankzij Gods genade uiteindelijk goed terecht komen.
De verkiezingsleer kan de kerk helpen om daaraan in haar prediking onverkort vast te houden. Cgg blz. 60)

Ik ben het met Van der Dussen eens dat uiteindelijk alles goed terecht zal komen, maar ik ben het met hem oneens dat de wereld niet redelijk en zedelijk in elkaar zit.

Ik denk dat hij daarmee God tekort doet, omdat God alles bestuurt.

Omdat de logica van God is.

We moeten onze focus vergroten, zodat we Gods plan van het begin tot het einde gaan zien.

Van vóór de grondlegging van de wereld tot aan de tijd na het laatste oordeel.

Iemand als Bonhoeffer zag een groot deel van die werkelijkheid. Zijn laatste woorden, voordat hij geëxecuteerd werd, waren: "Dit is het einde, voor mij het begin van het leven".

Al de Joden die tijdens de Holocaust zijn omgekomen, zullen op de jongste dag opstaan.

Na verloop van tijd zullen zij daarna hen ontmoeten die hen hebben vervolgd en op een gruwelijke manier om het leven hebben gebracht.

Op dat moment kan je beter in de schoenen staan van de Jood die omgebracht is, dan in die van degene die daaraan heeft meegewerkt.

Zo kunnen we ook beter in de schoenen van de arme Lazarus staan, dan in die van de rijke man.

Gods plan zit redelijk en zedelijk in elkaar.

Vandaar dat we onze vijanden moeten liefhebben, want die krijgen het moeilijker dan wij.

Met ontferming bewogen mogen we naar hen kijken.

Allen die christenen verdrukken, zijn er echt slecht aan toe.

Al Gods vijanden zullen een passende straf ondergaan.

God is zowel rechtvaardig, als redelijk en zedelijk.

Met ons verstand moeten we God niet kleineren maar juist hem alle eer geven.

God is soeverein en Hij gebruikt die soevereiniteit alleen om ons al zijn goede eigenschappen te laten zien, zijn almacht en voorzienigheid, zijn rechtvaardigheid en barmhartigheid, zijn trouw en liefde.

God is volmaakt, zijn plannen zijn volmaakt, het eindresultaat van zijn plannen is volmaakt.

Het kan niet zo zijn dat God al voor de grondlegging van de wereld voorzien en beoogd heeft dat miljarden mensen voor eeuwig de aller gruwelijkste martelingen in de hel zullen ondervinden.

Met ons verstand moeten we leren het goede over God denken.

God heeft met de schepping van de mens met een vrije wil een gecalculeerd risico genomen.

Dit heeft Hij voorzien en daarvoor heeft Hij al voor de grondlegging van de wereld de oplossing bedacht. Zowel de Vader als de Zoon als de Heilige Geest hebben hiermee ingestemd.

Mocht de mens zondigen, dan zou uiteindelijk hetzelfde resultaat bereikt moeten worden dan als de mens niet in zonde zou vallen. Het resultaat zou hoe dan ook perfect moeten zijn.

Deze logica houdt in dat 100% behouden wordt.

Niemand kan gemist worden.

We weten dat God in materiële zin alles direct kan vernieuwen. Zo geeft Hij iedereen op de jongste dag een perfect nieuw lichaam dat eeuwig mee kan.

Bij het vernieuwen van de geest ligt dat anders.
We weten dat ieder mens die wedergeboren wordt niet direct perfect is. Zelfs een Paulus niet.
De geest, ook de wedergeboren geest, moet naar de volmaaktheid toegroeien.
Tot aan de jongste dag lukt het geen enkel mens om volmaakt te worden.
Pas daarna zal de mens toegroeien naar de volmaaktheid en God totaal leren liefhebben.
De mens zal dan eerst God moeten leren kennen uit zijn werken.
Daarom zal alles aan het licht komen wat er hier op aarde heeft afgespeeld.
Daarin moeten we Gods besturende hand leren zien.
Ook in al die gruwelijkheden, het zijn leermomenten die God nodig heeft geacht.
Het mensenleven is soms kort en ellendig.
God maakt aan sommige levens snel een eind, om hen te redden voor erger kwaad.
Om hen in te passen in zijn eeuwige plan, want voor elk mens heeft Hij een zinnig doel voor ogen.
Na het laatste oordeel zal blijken hoe perfect Gods plan in elkaar steekt.

We weten dat iedereen uit de eerste dood zal opstaan.
Allen die dan alsnog Christus verwerpen, zullen worden gegooid in de vuurpoel met zwavel, de tweede dood.
Logisch is om te veronderstellen dat aan die tweede dood ook een einde komt, omdat aan de eerste dood ook een einde is gekomen.
God straft altijd met mate.
In Calvijns tijd vulde men dat heel anders in dan nu.
Nu valt er in het hoofdartikel van het Nederlands Dagblad d.d. 15 juli 2013 te lezen:

Vergelding, boetedoening en beveiliging van de maatschappij kunnen zéér lange opsluiting rechtvaardigen. Maar de dichtgemetselde cel ontnemt een veroordeelde de verantwoordelijkheid voor zijn leven en voor zijn menselijkheid. Inderdaad gaat het dikwijls om daders die zich 'beestachtig' gedragen hebben. Maar uitzichtloze opsluiting bevestigt hen in een onmenselijke, beestachtige moraal. Doet daar zelfs een schepje bovenop, want de valse hond die een kind doodbijt, krijgt een spuitje, maar de man die hetzelfde doet, kan levenslang krijgen – een adequate marteling voor wie niet gelooft in leven na de dood. Maar er is wél leven na de dood. Wie dat gelooft en zelf heeft ondervonden, kan niet accepteren dat er vonnissen worden gewezen die een levend mens de doodlopende weg wijzen.

Sjirk Kuijper

In Calvijns tijd vormde de brandstapel een acceptabele straf.
Een wereld van verschil met nu.
Inmiddels is ook de slavernij afgeschaft, die eens met veel Bijbelteksten in de hand is goedgekeurd.
Het heeft wel vele jaren geduurd voor het zover was.
De eeuwigdurende straf wordt nu door veel christenen als een wrede zinloze marteling gekenmerkt.
Een marteling die nooit aan een liefdevolle God kan worden toegeschreven.

De Bijbel kan op verschillende manieren worden uitgelegd. Daar moet ruimte voor zijn.
We weten dat de orthodoxe Joden, waarvan velen de Thora uit hun hoofd kennen, Jezus als de Messias daarin nog niet hebben gevonden. God heeft dan ook een sluier over hen heen gelegd.
Eens zal die sluier worden weggehaald. Daarin is God soeverein.
Dit gegeven bepaald ons bij onze eigen afhankelijkheid van God.
Wij kunnen de Bijbel niet juist interpreteren, als het niet door Hem gegeven wordt.

Luther en Calvijn zijn de grote mannen geweest die de Bijbel terug hebben gegeven aan de gewone man. God schenkt zijn Geest niet uitsluitend aan de clerus, maar Hij stort zijn Geest uit over allen die in Hem geloven.

Ook in een levendige gemeente waar naar elkaar geluisterd wordt, kan er nieuw licht vallen op aloude Bijbelwoorden.

14 Daarom buig ik mijn knieën voor de Vader, 15 die de vader is van elke gemeenschap in de hemelsferen en op aarde. 16 Moge hij vanuit zijn rijke luister uw innerlijke wezen kracht en sterkte schenken door zijn Geest, 17 zodat door uw geloof Christus kan gaan wonen in uw hart, en u geworteld en gegrondvest blijft in de liefde. 18 Dan zult u met alle heiligen de lengte en de breedte, de hoogte en de diepte kunnen begrijpen, 19 ja de liefde van Christus kennen die alle kennis te boven gaat, opdat u zult volstromen met Gods volkomenheid. (Efeziërs 3:14-19)

Ik wil afsluiten met een citaat van James Packer (uit 'Hart's Tocht naar God' blz.124-125):

Laat die gezindheid bij u zijn, welke ook in Christus Jezus was. . .
Daarom, mijn geliefden, gelijk gij te allen tijden gehoorzaam zijt geweest, blijft, niet alleen zoals in mijn tegenwoordigheid, maar nu des te meer bij mijn afwezigheid, uw behoudenis bewerken met vreze en beven, want God is het, die om zijn welbehagen zowel het willen als het werken in u werkt. (Filippenzen 2:5, 12-13)

'Vreze en beven' betekent geen paniek maar nederige aanbidding en eerbied in Gods aanwezigheid. 'Je behoudenis bewerken' betekent: de wedergeboorte die God in je hart heeft gewerkt, laten zien door je daden. Wanneer een baby groeit, komt dat door wat er al in het kind aanwezig is. De groei is zogezegd genetisch bepaald. Zo is het ook met een christen. Wanneer wij wederom geboren worden, dan worden we door de Heilige Geest verenigd met de opgestane Here Jezus. Beseft u wel wat dat eigenlijk impliceert? Jezus, de Zoon van God, heeft van eeuwigheid tot eeuwigheid de heerlijkheid van zijn Vader gezocht, dat is in alle eeuwigheid het verlangen van zijn hart. Dat zie je duidelijk in zijn leven op aarde. Ook toen zocht Hij de eer van zijn Vader in alles wat Hij deed. De wil van zijn hemelse Vader volbrengen, dat was voor Hem eten en drinken.

Dat was zijn passie, letterlijk. Dat is nog steeds zijn verlangen nu Hij verheerlijkt is en op de troon zit. Wij zijn door de Heilige Geest verbonden met Hem. Dat betekent dat we in de wortel en kern van ons menselijk bestaan – de Bijbel noemt dit 'hart' – op een dusdanig manier zijn veranderd dat het diepste verlangen van het hart van onze Verlosser nu ook het diepste verlangen van ons hart is geworden. Het hoogste verlangen van een wedergeboren christen is God te kennen, Hem lief te hebben, Hem te dienen, Hem te gehoorzamen en Hem te behagen en zo de Zoon en de Vader samen te eren. (. . .)

'Je behoudenis bewerken' is het gedreven verlangen om in alle nederigheid en ook kwetsbaarheid te getuigen van wat God door zijn Heilige Geest in ons hart heeft gedaan en te leven zoals God dat vraagt in zijn Woord.